

Artstetten

GPS: 48.24267, 15.20258

zámek (přestavěný hrad)

Impozantní zámek s kostelem na okraji obce přibližně 10 km západně od Melku, obklopený parkem a dominující okolní krajině štíhlými věžemi s cibulovitými kopulemi. Původní hrad je na tomto místě poprvé zmiňován r. 1259 (podle některých pramenů 1263), po r. 1329 přešel do vlastnictví majitelů nedalekého Streitwiesenu. Ve druhé polovině 16. stol. ho získal rod Grundrechingů, za jejichž éry došlo v letech 1560–1592 k přeměně na renesanční zámek; jižní a východní křídlo, včetně dvou nárožních věží, pochází právě z této stavební fáze. Mezi lety 1691 a 1698 nechali další majitelé areál rozšířit a dispozičně sjednotit do podoby čtyřkřídlého komplexu s vnitřním arkádovým nádvořím a symetricky umístěnými věžemi v severní části, v téže době byl i přilehlý kostel sv. Jakuba staršího přestavěn barokně. R. 1889 se stal zámek majetkem Františka Ferdinanda d'Este, následníka trůnu, který si ho zvolil za své letní sídlo; po tragické smrti v Sarajevu r. 1914 připadlo panství jeho potomkům z rodu Hohenbergů.

Během 2. světové války byl zámek v letech 1941–1945 zkonfiskován nacistickým režimem, ale po válce ho získali zpět do vlastnictví Hohenbergové. Část objektu je obývána, část byla upravena pro muzejní účely. Veřejnosti je přístupné Muzeum arcivévodky Františka Ferdinanda, zaměřené na rodové dějiny a související kapitoly rakouských dějin, součástí expozice je i přilehlá krypta s ostatky zavražděného následníka trůnu a jeho manželky Žofie. Zámek je přístupný v sezóně od dubna do začátku listopadu, brána areálu je ale často otevřena i mimo oficiální návštěvní dobu a v pozdních večerních nebo brzkých ranních hodinách působí krásná a vzorně udržovaná stavba s několika rozsvícenými okny nad liduprázdným nádvořím ještě o poznání majestátněji.

→ **PŘÍSTUP:** na západním okraji obce

Ⓞ **VSTUP:** v otevírací době, info

na www.schloss-artstetten.at, k zámku bývá možné volně přijít i mimo oficiální otevírací dobu

🚗 **PARKOVÁNÍ:** parkoviště se nachází přímo u zámku (48.24307, 15.20344, bezplatně)

🏠 **NÁROČNOST:** 🦿

Buchenstein

GPS: 48.85553, 15.45581

zřícenina hradu

Zřícenina hradu na strmém skalnatém výběžku nad levým břehem řeky Dyje v blízkosti obce Liebnitz, 3 km severozápadně od Raabs an der Thaya. První zmínky o této lokalitě pocházejí z konce 12. a začátku 13. stol., jména uváděná v pramenech – Gotefrit de *Libenze*, Ecchehardus de *Lidimitze* a Heinrich von *Libniz* – ale nejsou přímým dokladem o existenci hradu. Název *Puchenstein* se v historických záznamech poprvé objevuje až r. 1385, a to v lenní knize Puchheimů; od 15. stol. následovali další majitelé, spojovaní s dnes už neexistujícím zámekem v obci Liebnitz. Ačkoli další přímé zprávy chybí, literatura uvádí, že hrad byl pobořen v průběhu 15. stol. – buď husity, nebo za uherských válek vojsky Matyáše Korvína. Dochovaly se zbytky obvodových hradeb, dnes už z velké části zarovnaný příkop a pozůstatky spodního patra bergfritu s půdorysem ve tvaru pětiúhelníku.

→ **PŘÍSTUP:** nejkratší od cyklostezky severně od hradu (možný i příjezd autem), odsud polní cestou k jihu a poté podle ukazatelů na hrad (cca 450 m, téměř po rovině), nebo za mostem přes Rakouskou Dyji lesní cestou k východu, na rozcestí zvolit levou z cest, vystoupat do svahu a na hranu pole, pěšina ke zřícenině odbočuje doprava (od mostu cca 900 m, převýšení 50 m)

⊙ **VSTUP:** volný

🚗 **PARKOVÁNÍ:** zastavit je možné u obou výše popsaných výchozích bodů, nebo využít vzdálenější parkoviště, např. u Liebnitzmühle (48.85311, 15.45400, delší cesta na hrad s pěknými výhledy)

🏔️ **NÁROČNOST:** 🌟🌟 / 🌟🌟🌟 (v závislosti na výchozím bodu)

📌 **TIP:** z místa je krásný výhled na obec Liebnitz a do okolní krajiny; pozor zejména při návštěvě s dětmi, hrad stojí na strmém skalním útesu a jeho okraj není nijak zajištěn

Dobra

GPS: 48.59229, 15.39247

zřícenina hradu

Zřícenina hradu na skalním výběžku obklopeném vodami stejnojmenné přehrady na řece Kamp, 16 km východně od Zwettlu. Hrad byl pravděpodobně založen kolem poloviny 12. stol., jméno zakladatele ale historické prameny neuvádějí. První písemná zmínka pochází z r. 1186, kdy ho vlastnil Hertnit von Dobra (v češtině dobře zapamatovatelný název hradu se odvozuje z jihoslovanského označení pro les). Od 13. do 18. stol. se nacházel v držení mnoha šlechtických rodů, mj. Missingdorfů, Walderodů či Kuefsteinů, v první polovině 16. stol. byl renesančně přestavěn. Když r. 1715 získal panství Johann Philipp von Ehrmanns, nechal si vybudovat pohodlnější sídlo u nedalekého Wetzlasu; hrad byl r. 1725 opuštěn a postupně chátral, k částečnému zřícení vnějších zdí došlo r. 1906. Od r. 1958 je hradní areál (spolu s okolními pozemky) ve vlastnictví stipendijní nadace *Windhag Stipendienstiftung* (viz také hesla *Ottenstein* a *Waldreichs*) a od r. 1996 ho má dlouhodobě pronajatý spolek *Pölla Aktiv*, který zajišťuje jeho údržbu.

Nejvýraznější stavbou je jižní bergfrit z poloviny 13. stol., který dnes slouží jako vyhlídková věž, druhá menší věž stojí na severozápadě areálu. K dochovaným částem hradu patří také pozůstatky paláce s pozdně gotickými kamennými ostěnicemi, kaple a další středověké stavební prvky. Na severní straně vznikl moderní víceúčelový sál využívaný pro konání koncertů a autorských čtení. Přímo pod hradem se nachází kemp, což v letním období přispívá k intenzivnějšímu turistickému provozu; ten budou zřejmě do budoucna zvyšovat i některé další okolní atrakce. Návštěva na podzim, když se okolní lesy rozzáří barvami, ale zůstává jedinečným zážitkem.

➔ **PŘÍSTUP:** po silnici / značené cestě od severu

🕒 **VSTUP:** volný, v době konání svateb může být hrad uzavřen

🚗 **PARKOVÁNÍ:** auto lze nechat u silničky vedoucí k hradu, v sezóně se místo hledá hůře

🗨️ **NÁROČNOST:** **

Dürnkrut

GPS: 48.47338, 16.84887

zámek (přestavěný hrad)

Zámek na mírném návrší v centru obce, asi 10 km jihovýchodně od Zistersdorfu, v blízkosti rakousko-slovenské hranice. Vznikl na místě původního hradu, jehož počátky nejsou přesně doloženy; předpokládá se, že ho vybudoval kolem r. 1200 Hadmar II. z Kuenringu. Poblíž se r. 1278 odehrála rozhodující bitva na Moravském poli mezi Rudolfem I. Habsburským a českým králem Přemyslem Otakarem II., která skončila Rudolfovým vítězstvím a smrtí českého panovníka. Od 14. stol. docházelo k častým změnám vlastníků, v letech 1580–1621 náleželo panství pánům z Landau, kteří přestavěli hrad na renesanční zámek. R. 1696 ho získal skotský šlechtic John James Hamilton (v německém prostředí uváděný jako Johann Jakob von Hamilton) a nechal provést úpravy v barokním slohu.

Současná podoba představuje dvoupodlažní čtyřkřídlovou stavbu uzavírající nádvoří, hradbu doplňují menší půlkruhové bašty. K hlavní bráně, nad níž se nachází balkon nesený dvojicí atlantů, vede most přes bývalý vodní příkop. Dominantou jihovýchodního průčelí je vestavěná branská věž s cimbuřím, zakončená menší věžičkou. R. 1985 přešel zámek do vlastnictví obce a po rozsáhlé rekonstrukci dnes slouží jako obecní úřad a kulturní centrum; součástí prohlídek je muzeum archeologie a paleontologie, raně barokní kaple a expozice věnovaná bitvě na Moravském poli (viz také heslo *Jedenspeigen*), konají se zde koncerty a výstavy.

→ **PŘÍSTUP:** v obci

🕒 **VSTUP:** v otevírací době muzea nebo příležitostně (obecní úřad, koncerty), info na www.duernkrut.gv.at, nádvoří bývá volně přístupné

🚗 **PARKOVÁNÍ:** na hlavní ulici přímo u zámku (bezplatné)

🏰 **NÁROČNOST:** ⭐

Dürnstein

GPS: 48.39782, 15.52192

zřícenina hradu a městské hradby

Impozantní a zdaleka viditelná zřícenina hradu tvoří jednu z dominant údolí Dunaje známého jako Wachau, 5 km západně od Krems an der Donau. Vybudován byl ve 12. stol. rodem Kuenringů, který je poprvé uveden jako Kuenring-Dürnstein r. 1158; nejstarší písemná zmínka přímo o hradu pochází z r. 1192, kdy zde byl vězněn anglický král Richard Lví srdce. R. 1306 je doložena kaple zasvěcená sv. Janu Evangelistovi, v průběhu 13.–15. stol. byl opakovaně obléhán a dobýván, pokaždé však znovu obnoven. V 16. a 17. stol. se zde vystřídalo několik šlechtických rodů – Streinové, Zinzendorfové a nakonec Starhembergové, v jejichž majetku zůstal dodnes. I přes zesílené opevnění z konce 16. stol. byl hrad během třicetileté války v letech 1645–1646 dobyt švédskými vojsky, poté už zůstal opuštěn a postupně chátral.

Dochovaly se mohutné zříceniny hradeb, obranných věží a kaple, nad ní se nacházejí pozůstatky palácové stavby s křížovou klenbou a základy obytného křídla; z horního hradu zůstalo pouze torzo věže. Hradní komplex je s městem propojen hradbou s věžemi a nabízí jedinečné výhledy do údolí Dunaje, zapsaného r. 2000 na seznam světového dědictví UNESCO. I když je místo zasaženo intenzivním a poněkud povrchním turistickým ruchem (přistávají zde velké výletní lodě), mimo obvyklá roční a denní období může být návštěva Dürnsteinu (včetně zdolávání zledovatělých cest vedoucích na hrad) mimořádným zážitkem.

➔ **PŘÍSTUP:** značenou cestou z města (převýšení 150 m), při použití o něco delší cesty vedoucí z ulice Wunderburggraben se otvírají výhledy na hrad

🕒 **VSTUP:** volný

🚗 **PARKOVÁNÍ:** parkoviště se nachází u hlavní silnice (48.39251, 15.52368, zpoplatněné – lze platit kartou, 4 EUR/2 hod, 6 EUR/den – stav v r. 2025), v sezóně se rychle plní a může být

nutné hledat vzdálenější možnosti; do města je vjezd zakázán, bližší parkoviště jsou jen soukromá

📍 **NÁROČNOST:** 🌟🌟🌟

📌 **TIP:** ve městě stojí za pozornost mj. pozůstatky hradeb včetně Kremser Tor nebo torzo bývalého kláštera (začleněné do hotelu, ale zvenčí pohledově přístupné), obojí dobře viditelné i z hradu

Gars am Kamp

GPS: 48.59463, 15.65353

zřícenina hradu

Zdaleka viditelná zřícenina hradu nad pravým břehem řeky Kamp v městské části Thunau am Kamp. Hrad byl pravděpodobně založen už v 11. stol., první písemná zmínka pochází z r. 1114, kdy je v pramenech zmíněn kastelán Erchenbert (*Gorzensis castellanus*). Od r. 1373 se nacházel v držení pánů z Maissau, kteří o něj přišli r. 1430 pro podezření ze spolupráce s Čechy, poté byl spravován různými šlechtickými rody. Zásadní přestavbu provedli ve druhé polovině 16. stol. tehdejší majitelé z rodu Teufelů, hrad byl při ní rozšířen o renesanční palác a vstupní brány. Po r. 1663 rod Opplů realizoval další stavební úpravy zaměřené na větší komfort bydlení, počátkem 18. stol. pokračovali v rozšiřování hradu Rottalové (nad vstupním portálem severní věže je vsazen rodový erbovní kámen s letopočtem 1709). V průběhu 18. stol. ztratil vojensko-strategický význam a postupně chátral – výrazně k tomu přispěly požáry v letech 1742, 1781 a 1809. V období 1829–1966 byl v držení Croyů; k částečným restaurátorským zásahům došlo v 70. letech 20. stol., od r. 1996 je ve vlastnictví města.

Areál je členěn do tří výškových úrovní: nejvýše položené jádro hradu tvoří pozůstatky paláce a osmiboká věž, ve střední části se nachází branská věž a kaple, na nejnižší terase stojí farní kostel zasvěcený sv. Gertrudě a začleněný do opevněného vnějšího nádvoří. V severozápadní části hradního areálu je instalováno pódium s hledištěm a během letní sezóny zde pravidelně probíhají operní představení a koncerty. Návštěvnický vstřícné místo, některé informační tabule jsou i v češtině.

➔ **PŘÍSTUP:** na návrší ve městě

☉ **VSTUP:** volný, kromě dnů, kdy se konají operní představení a koncerty (od května do září); vstup na ochoz věže je přes turniket (platba kartou není možná, stav v r. 2025) v čase 7–20 hod

🚗 **PARKOVÁNÍ:** parkoviště se nachází přímo u hradu (bezplatně)

🏠 **NÁROČNOST:** 🦿

📍 **TIP:** krásné výhledy na návrší s hradem a kostelem jsou z protějšího břehu řeky, např. od mostu přes Kamp od jihovýchodu

Geras

GPS: 48.79819, 15.67399

klášter

Premonstrátský klášter v centru obce, necelých 9km jihovýchodně od **Drosendorf**. Založen byl r. 1153 Ulrichem II. z **Pernegg** a osídlen kanovníky přeloženými z opatství v českém Želivě. Vyrostl na místě starého slovanského pohřebiště, název **Geras** je pravděpodobně odvozen ze slovanského pojmenování **Jerus**. Od počátku tvořil tzv. dvojitý klášter s ženským konventem v **Pernegg**, po r. 1188 se stal majetkem pasovské diecéze. V průběhu staletí byl opakovaně poškozován při válečných událostech – r. 1278 za války mezi Přemyslem Otakarem II. a Rudolfem Habsburským, v letech 1419–1436 při husitských vpádech, r. 1486 během uherských válek a v r. 1620 při tažení žoldnéřských vojsk Ernsta von Mansfelda. R. 1625 přišlo do kláštera několik kanovníků z pražského Strahova, aby zahájili jeho obnovu. Kostel, který vyhořel na začátku 18. stol., byl v letech 1730–1746 z velké části znovu vystavěn a rozšířen v barokním slohu. Další pohromy přinesla prusko-rakouská válka r. 1866, 2. světová válka i následná sovětská okupace. Rozsáhlá rekonstrukce se uskutečnila mezi lety 1990 a 1994.

Součástí barokního klášterního areálu je trojlodní bazilika, několik nádvoří, hospodářské budovy i rozlehlá bylinková zahrada, nad celým komplexem se tyčí vysoká hranolová věž kolegiátního kostela zakončená cibulovitou bání. Klášter, jehož prostory jsou otevřené veřejnosti, spravuje komunita kanovníků, která pečuje o více než 20 farností v regionu, pořádá kulturní akce, výstavy a semináře. Přístupný je formou prohlídek (i v českém jazyce) a výstav, hodnotný Mramorový sál s freskami slouží pro svatební obřady. Především jde ale o místo, kterým je možné volně procházet a hledat spojnice minulého a současného, vnějšího a vnitřního.

→ **PŘÍSTUP:** v obci

⦿ **VSTUP:** do areálu volný, jinak v otevírací době, info na www.stiftgeras.at

♥ **NÁROČNOST:** ★

🚗 **PARKOVÁNÍ:** velké parkoviště se nachází u západního vstupu do kláštera (bezplatné)

📍 **TIP:** nejlepší pohledy na klášter zdálky jsou v ranním světle přes rybník od severovýchodu

Grafenegg

GPS: 48.42863, 15.74598

zámek (přestavěný hrad)

Zámek obklopený krajinářským parkem u obce Haitzendorf, 11 km východně od Krems an der Donau, patří k nejvýznamnějším romanticko-historizujícím stavbám na území Rakouska. Jeho předchůdcem byla usedlost *Aspersdorf* (též *Espersdorf*), poprvé připomínaná r. 1294, která se po r. 1435 uvádí jako opevněná; kolem r. 1450 zde sídlil Ulrich von Grafeneck a panství tehdy získalo svůj dnešní název. Z pozdně gotického období kolem r. 1500 pochází věž, následovaly renesanční úpravy v první polovině 16. stol. Na počátku 17. stol. získali objekt Verdenbergové a postupně ho proměnili v opevněnou rezidenci chráněnou vodním příkopem a hradbou. Navzdory posílené obraně byl r. 1645 dobyt švédskými vojsky, poté obnoven, rozsáhlé novogotické úpravy proběhly mezi lety 1840 a 1888. Za poválečné okupace sovětskými jednotkami (1945–1955) byl zámek poškozen a vyrabován, zmizely sbírky i archiv; od r. 1967 prošel s podporou veřejných i soukromých prostředků obnovou a jeho podstatné části byly zpřístupněny.

Dominantou čtyřkřídlého uzavřeného komplexu kolem vnitřního nádvoří je věžovitý střední trakt, fasády zdobí stupňovité štíty, arkády, arkýře a bohaté novogotické detaily, které navozují až pohádkový dojem. Zároveň ale zůstal zachován opevněný vzhled stavby, kterou nadále obklopuje široký příkop. Rozlehlý park, řazený k nejhodnotnějším v Rakousku, doplňuje architektonicky pozoruhodný venkovní amfiteátr *Wolkenturm* dokončený r. 2007 a koncertní síň *Auditorium*, kde se konají hudební festivaly a divadelní představení.

→ **PŘÍSTUP:** v parku u obce Haitzendorf

ⓘ **VSTUP:** v otevírací době, info na

www.grafenegg.com/de/schloss, jinak si lze zámek prohlédnout zvenčí; park je volně přístupný s výjimkou dnů, kdy se konají koncerty na venkovním pódiu *Wolkenturm*

🚗 **PARKOVÁNÍ:** velké parkoviště se nachází východně od zámku u silnice L45 (bezplatné)

🗺️ **NÁROČNOST:** 2/2

ⓘ **TIP:** přibližně 5 km jihovýchodně se nachází obec Seebarn am Wagram s architektonicky výrazným zámekem, jehož dominantní věž poukazuje na středověký původ – pohledově přístupný je od severu a východu, jinak soukromé sídlo

Hardegg

GPS: 48.85373, 15.85688

hrad a městské hradby

Hrad na skalnatém hřebeni nad údolím Dyje na česko-rakouské hranici, 5 km jihovýchodně od Vranova nad Dyjí směrem na Retz, patří k nejrozsáhlejším a nejstarším hradům v Dolním Rakousku. Jeho historie sahá až do poloviny 11. stol., kdy zde stávalo převážně dřevěné opevnění střežící brod přes Dyji, postupem času vyrostl mohutný kamenný hrad, prvně zmiňovaný před polovinou 12. stol. Prvními držiteli byli Plainové ze Salzburgu, ve 14. stol. přešel do rukou Maidburg-Hardeggů a zůstal jim po téměř dvě století. Po požáru r. 1506 ho tehdejší majitelé z rodu Prüschenků nechali obnovit, od druhé poloviny 17. stol. málo využívaný hrad chátral – přesto byl ještě r. 1672 ve velmi dobrém stavu, jak dokládá Vischerova rytina. Později jeho zdivo často sloužilo jako levný stavební materiál pro místní obyvatele, zejména poté, co městečko r. 1755 poškodilo zemětřesení a r. 1764 další ničivý požár. Až r. 1880 se hrad znovu probudil k životu, když Johann Carl z rodu Khevenhüller-Metsch zahájil rozsáhlou rekonstrukci. Další zkoušku přinesla 2. světová válka, kdy hrad obsadila sovětská armáda, výsledkem bylo poškození a ztráta mnoha historických předmětů. Teprve r. 1956 byl vrácen vdově po posledním majiteli z rodu Khevenhüller-Metsch a dnes patří jejím potomkům z rodu Pilati. Při pohledech z dálky patří k nejfotogeničtějším rakouským hradům a využívají ho i filmaři včetně českých (např. seriál Labyrint). Samotné město Hardegg, zasazené v hlubokém údolí rakousko-české hraniční řeky Dyje v národním parku Thayatal, je nejmenším městem v celém Rakousku.

→ **PŘÍSTUP:** ve městě

🕒 **VSTUP:** v otevírací době (v letní sezóně 2025 pouze 11.–24.8.), info na www.burghardegg.at, jinak lze přijít jen ke vstupní bráně

🚗 **PARKOVÁNÍ:** nejbližší parkoviště se nachází u silnice nad jejím ohybem (48.85190, 15.85885), vzhledem k malé kapacitě bývá v sezóně nutné hledat místo jinde; dobrým místem k zastavení je také bezplatné parkoviště

v údolí (48.85134, 15.85594), z uličky Am Anger jsou krásné výhledy na hrad

🌟 **NÁROČNOST:** ★

💡 **TIP:** silueta hradu vynikne především při pohledech od jihu a jihovýchodu z mnoha míst v okolí, např. z údolí v místní části Vorstadt nebo z vyhlídek u hlavní silnice; na několika místech se dochovaly pozůstatky městského opevnění, např. Brandlesturm na severním okraji u Dyje

Niederhaus (Spitz)

GPS: 48.36569, 15.41257

zámek (přestavěný hrad)

Zámek na návrší v obci Spitz, 15km jihozápadně od Krems an der Donau v centru oblasti známé jako Wachau. Stojí na místě Dolního hradu založeného ve 13. stol.; r. 1256 je uveden jeho držitel Arnold von Spitz, písemná zpráva z r. 1285 zmiňuje Niederhaus spolu s Horním hradem (dnes známým jako Hinterhaus) vzdáleným asi 900m jihozápadně. Na počátku 15. stol. byl poškozen a r. 1438 se uvádí jako pobořený, obnova v duchu renesance proběhla až počátkem 16. stol., kdy sem byla přenesena správa panství.

Současná čtyřkřídlá dispozice zámku integrovaná do okolní zástavby pochází převážně z druhé poloviny 16. stol. a počátku 17. stol.; po požáru r. 1662 byla stavba snížena na dvě podlaží, nepravidelný půdorys severního a východního křídla naznačuje využití starších stavebních částí. Příjezdová cesta z ulice Schlossgasse vede dvoupatrovou branskou věží (na fotografii vpravo). Od r. 1991 je zámek ve vlastnictví obce a slouží mj. jako místo pro pořádání koncertů, svateb nebo konferencí.

- **PŘÍSTUP:** v historickém centru obce
- 🕒 **VSTUP:** na nádvoří a do zahrady v denní dobu volný, jinak příležitostně, na zámku se konají koncerty a další akce
- 🚗 **PARKOVÁNÍ:** velké parkoviště se nachází severně od zámku (bezplatné)
- 🏠 **NÁROČNOST:** *

- 📌 **TIP:** pozoruhodným pozůstatkem městského opevnění je Červená brána (Rotes Tor) na návrší uprostřed vinic 700m severně, odkud se také otvírá nádherný výhled na obec, obě hradní stavby i údolí Dunaje; název se vztahuje ke krvavé bitvě se Švédy za třicetileté války

Palterndorf

GPS: 48.58892, 16.81896

strážní věž

Obranná věž v centru obce, přibližně 18km východně od Mistelbachu, v blízkosti rakousko-česko-slovenského trojmezí – uvádí se, že jde o jedinou dochovanou vesnickou středověkou věž svého druhu na území Rakouska severně od Dunaje. Pravděpodobně stojí na místě starší opevněné stavby, jejíž vznik je různými zdroji kladen do 12. nebo 13. stol., poprvé je písemně doložena v lichtenštejnském urbáři z r. 1414 a znovu připomínána r. 1590. Vybu- doval ji nejspíš Řád německých rytířů, kterému ves od r. 1290 patřila. Sloužila jako strážní místo i útočiště obyvatel, během své historie byla několikrát poškozena, vždy ale znovu obnovena. Nějakou dobu se v ní nacházel městský archiv, vážné škody utrpěla během bojů v r. 1945, kdy byl zničen hostinec před ní, do rekonstrukce na počátku 21. stol. chátala.

Hranolová věž s malým oknem a úzkými střílnami má půdorys o stranách přibližně 8m, severozápadní stěna přiléhá k sousední budově. Původní vyvýšený vstup se nachází na jihozápadní straně a r. 2004 k němu bylo přistavěno dřevěné schodiště. Pozůstatky předpokládaného vnějšího opevnění (val, příkop) se nedochovaly. V letech 2003–2005 byla věž, tehdy už v majetku obce, kompletně zrekonstruována a opatřena novou dřevěnou střechou, vzniklo v ní malé muzeum věnované místní historii a Řádu německých rytířů. Z vyhlídkové plošiny je daleký výhled do okolní krajiny až k Malým Karpatům na Slovensku. Pozoruhodné a přístupné místo ve většině průvodců neprávem chybí.

→ **PŘÍSTUP:** v obci, přístup k věži je přes Gasthaus na Hauptstraße 25 (velmi vstřícní majitelé), kde si lze vypůjčit klíč a získat další informace, jinak je věž částečně viditelná z okolních uliček, zejména od jihovýchodu

⦿ **VSTUP:** v otevírací době hostince
 🚗 **PARKOVÁNÍ:** u hlavní silnice v obci
 🌟 **NÁROČNOST:** ★

Pöggstall - Rogendorf

GPS: 48.31798, 15.19844

zámek (přestavěný hrad)

Vodní hrad, později přestavěný na zámek (známý také jako Rogendorf či Roggendorf), v obci přibližně 14km severozápadně od Melku. První zmínka o místních držitelích se objevuje r. 1218, kdy je doložen Heinricus de *Pechstal*, samotný hrad ale začal vznikat patrně až v polovině 13. stol. R. 1478 získal panství rod Rogendorfů, který přistoupil k rozsáhlé přestavbě a rozšíření v pozdně gotickém duchu a v sousedství nechal vybudovat kostel. V rámci renesančních úprav vznikl kolem r. 1530 před vstupem do zámku mohutný oválný barbakán se střílnami (postavený podle návrhu Albrechta Dürera), vzácně dochovaná součást dobového obranného systému. R. 1597 byl zámek během selského povstání dobyt a vyplněn, r. 1607 přešel do vlastnictví rodu Sinzendorfů, v období 1795–1919 patřil fondu spojenému s císařskou rodinou.

Nepravidelný čtyřkřídlý areál s arkádovým nádvořím, hranolovou věží a vícebokými nárožními věžemi dodnes obklopuje příkop, nezaměnitelnou podobu dotváří samostatně stojící barbakán. Od r. 1986 zámek spravuje obec, která uskutečnila komplexní obnovu dokončenou r. 2017. Po ní slouží jako kulturní centrum, pořádají se zde koncerty, výstavy nebo adventní trhy a v jeho prostorách sídlí několik muzeí – mj. Muzeum právních dějin s autentickou mučírnou, jednou z mála dochovaných v Rakousku.

→ **PŘÍSTUP:** v obci

🕒 **VSTUP:** v otevírací době muzea nebo v rámci pořádaných akcí, info na www.poeeggstall.at, nádvoří bývá volně přístupné, na zámku je také možnost ubytování, v barbakánu se nachází restaurace

🚗 **PARKOVÁNÍ:** v blízkosti je více parkovišť (bezplatných, max. 90 minut kromě neděle)

🌟 **NÁROČNOST:** ★

📍 **TIP:** zámek lze na západní a severní straně obejít po valu, z několika míst se otvírají krásné výhledy; jedinečnou stavbou je i samotný barbakán, především při pohledech z odstupu

Raabs an der Thaya

GPS: 48.84690, 15.49000

hrad a městské hradby

Rmpozantní hrad na skalnatém hřebeni ve městě přímo nad soutokem Rakouské a Moravské Dyje (Thaya). Patří mezi nejstarší kamenné hrady na území dnešního Rakouska, první písemná zmínka pochází z r. 1100, kdy je v Kosmově *Kronice české* uváděn jako *castrum Racouz* – jméno hradu (v pozdějších středověkých pramenech většinou *Ratgoz*) se tak stalo základem pro české označení celé země. Páni z Raabsu měli hrad v držení do r. 1192; v období 1385–1702 ho vlastnili Puchheimové, z počátku jejich působení pocházejí pozdně gotické úpravy, mj. půlkruhová bateriová věž (zvaná Volská) o průměru 17 m, která vyčnívá na jižní straně. Dalšími úpravami během 15. stol. získal hrad podobu blízkou dnešní, která je zobrazena i na Vischerově rytině z r. 1672. Za 2. světové války sloužil mj. jako tábor pro předsílenice, r. 1970 se majitelem stal Willy Enk, pod jehož vedením proběhly rozsáhlé renovace.

Mohutná skála, na níž hrad stojí, formovala jeho protáhlý tvar; vícepatrový hradní komplex s kaplí a věžemi je přibližně 200 m dlouhý a 40 m široký, přístup je možný pouze ze západní strany přes vnější předhradí. Od r. 1996 je hrad ve vlastnictví nakladatele Richarda Pilse, který spolu se sdružením přátel a příznivců hradu pokračuje v jeho obnově. V sezóně je přístupný, konají se zde koncerty a výstavy; majestátní vzhled jedné z nejkrásnějších hradních staveb nejen v Rakousku je možné obdivovat z mnoha míst ve městě.

→ **PŘÍSTUP:** ve městě

🕒 **VSTUP:** v otevírací době (o víkendech a svátcích od konce dubna do konce září 10–17 hod, jinak po domluvě)

🚗 **PARKOVÁNÍ:** menší parkoviště pro návštěvníky je přímo u vstupu do hradu (západně od něj); pokud je hrad uzavřen, doporučujeme nechat auto na malém parkovišti východně pod hradem (malá kapacita, bezplatně) nebo jinde ve městě

📍 **NÁROČNOST:** ☆

📌 **TIP:** pěkné pohledy na hrad se otvírají z mnoha směrů (ještě před několika lety také z cyklostezky vedoucí na návrší jižně od hradu – fotografie nahoře, v současnosti je bohužel výhled zarostlý stromy); na protějším břehu Dyje (blízko soutoku Rakouské a Moravské Dyje) se nacházejí pozůstatky městského opevnění s baštou

Schimmelsprung – Thunau

GPS: 48.58548, 15.64775

zřícenina hradu

Zřícenina hradu na skalnatém zalesněném ostrohu nad řekou Kamp, jihozápadně od Gars am Kamp nad místní částí Thunau. Název Schimmelsprung, tj. „šimlův skok“, má svůj původ v legendě, podle níž se měl loupeživý rytíř pokusit o útěk z obleženého hradu tak, že i se svým koněm skočil přes hradby dolů ze skály; v historických pramenech se k hradu vztahuje označení *Thunau* (psáno také *Thumbenove*). Jeho počátky sahají pravděpodobně do druhé poloviny 12. stol., první písemná zmínka pochází z období kolem r. 1200 (většina pramenů uvádí r. 1196), kdy je doložen rod z Thunau. Po r. 1212 už o něm historické zprávy mlčí – předpokládá se, že v souvislosti s připojením k panství Gars byl kolem r. 1390 opuštěn a postupně se proměnil ve zříceninu. Z hradního areálu se nejlépe dochovaly zdi paláce, situovaného na východním okraji skalního výběžku, patrné jsou i pozůstatky hradeb, věže a dalších obytných staveb, stejně jako zbytky příkopů a valů. Z místa je daleký výhled, mj. na hrad Gars am Kamp, a impozantní je i pohled na samotnou hradní skálu z údolí.

➔ **PŘÍSTUP:** z níže uvedeného parkoviště podél řeky Kamp k jihu, u mostu přes potok se stočit k západu a po dalších 300 m odbočit lesní cestou doprava, k hradu se přichází od západu (1,4 km, převýšení 120 m)

🕒 **VSTUP:** volný

🚗 **PARKOVÁNÍ:** nejbližší parkoviště se nachází severovýchodně pod hradem

(Schimmelsprunggasse, 48.58808, 15.65061, bezplatně), dojet je ale možné až na rozcestí jihovýchodně pod hradem, kde je dostatek místa k zastavení

📍 **NÁROČNOST:** 3/3/3

📌 **TIP:** návštěvu lze spojit s málo známou zříceninou Klosterl, ležící jen 300 m od rozcestí pod hradem

Tursenstein – Ödes Schloss

GPS: 48.62965, 15.60550

zřícenina hradu

Zřícenina hradu na skalnatém návrší nad řekou Kamp, nedaleko [Altenburgu](#) a 5 km jihozápadně od [Hornu](#). Hrad, původně zvaný *Stein am Kamp* a dnes nejčastěji *Ödes Schloss* (Pustý zámek), byl založen pravděpodobně jako nový obranný prvek po bitvě u [Mailbergu](#) r. 1082, po níž došlo k posílení přemyslovského vlivu v oblasti Dolního Rakouska. Za zakladatele je považován rod Poigen-Rebgau, s nímž jsou spojeny i počátky benediktinského kláštera [Altenburg](#), později se dostal do vlastnictví vévody Leopolda VI. a Babenberků. R. 1265 byl na příkaz Přemysla Otakara II. spolu s dalšími hrady v okolí pobořen a v rozvalinách zůstal až do 30. let 14. stol., kdy ho získal a znovu vystavěl rod Tursů; z té doby pochází historické označení Tursenstein. Po Oldřichu z Pernštejna, který hrad nabyt sňatkem po r. 1367, připadl r. 1377 Ulrichu z [Maissau](#), poté přešel r. 1396 do vlastnictví opatství [Altenburg](#), které ho krátce nato nechalo zbořit podruhé – r. 1419 se tak píše už jen o místě, kde kdysi stával hrad.

Z původního trojúhelníkového hradního areálu se dodnes dochovaly především zbytky hradeb s charakteristickým klasovým zdívkem (*opus spicatum*) typickým pro 12. stol., spolu s pozůstatky brány a věže, výzkumy datované na přelom 12. a 13. stol. Kromě velkolepého výhledu na meandrující řeku Kamp lze obdivovat také schopnosti středověkých stavitelů – části zděných konstrukcí jsou umístěny ve zcela nepřístupném strmém svahu.

➔ **PŘÍSTUP:** nejkratší varianta je od [kláštera Altenburg](#) po značené cestě, případně přes ostrožnu s tamním [hradem](#), v obou případech trasa měří 2,5–3 km a převýšení při cestě tam a zpět je cca 250 m

☉ **VSTUP:** volný

🚗 **PARKOVÁNÍ:** u kláštera [Altenburg](#) (bezplatně), nebo v závislosti na výchozím bodu

📍 **NÁROČNOST:** 🌲🌲🌲

📌 **TIP:** nad cestou údolím potoka jsou patrné dlouhé úseky ohradní zdi někdejší klášterní obory

